

MEĐUNARODNI **13. SIMPOZIJ**

ODRŽIVI RAZVOJ I
DIGITALNA TRANSFORMACIJA

BENEFIT KOMPANIJE

Prof. dr .Veljko Trivun

Benefit kompanije

- ▶ U čemu se razlikuje benefit kompanija u odnosu na ostale kompanije? Razlika između tradicionalne kompanije i benefit kompanije je u njenoj svrsi.
- ▶ Svrha tradicionalne profitne kompanije je ostvarivanje profita za dioničare. To znači da se korporativni menadžeri ocjenjuju na osnovu finansijskog učinka kompanije.
- ▶ „Zakonski“ cilj jedne kompanije je ostvarivanje profita na tržištu.

Benefit kompanije

- ▶ Benefit kompanije se mogu suočiti sa akcijama dioničara ako donesu odluke koje žrtvuju profit radi postizanja nenovčanih ciljeva.
- ▶ Kompanija i dalje ima za cilj ostvarivanje profita, ali ima i širu svrhu javnog dobra da izvrši materijalno pozitivan uticaj na društvo i životnu sredinu.
- ▶ Menadžeri moraju raditi na postizanju ove svrhe i stoga imaju fleksibilnost da donose odluke koje balansiraju profit sa društvenim razlozima i posebno ekološkom odgovornošću.

Primjer benefit kompanije

- ▶ Prvi zakon o benefit kompanijama donesen je u Marylandu 2010. g. a trenutno ih ima oko 30 država. Postojanje zakona kojima se uređuje rad benefit kompanija nije pravilo. Ono je izuzetak.
- ▶ Benfit kompanija je najpogodnija za kompaniju koja ima važnu društvenu i/ili ekološku misiju, ali također želi generisati profit.
- ▶ Pekara Greyston Bakery sa sjedištem u Yonkersu u Njujorku osnovana je ranih 1980-ih kako bi ljudima koji su se teško zapošljavali pružila novu šansu u životu. Ova kompanija je profitabilna i ostala je vjerna svojoj misiji, ali je razvila nove programe za korist zajednice. Reorganizovana je kao prva njujorška benefit kompanija 2012 g.

Primjeri pojedinih benefita

- ▶ Nije samo plata ono što je potrebno za privlačenje i zadržavanje dobrih zaposlenika. 40% poslodavaca vjeruje da radnici napuštaju posao da bi našli onaj koji nudi bolje benefite.
- ▶ 62% kompanija promijenilo je svoje ponude benefita posljednjih godina. Više od polovine američkih radnika (54%) izjavilo je da su zadovoljni pogodnostima koje im trenutni poslodavci nude.
- ▶ Jedan od deset zaposlenih pristao bi na manju platu da bi imao pristup drugim benefitima. Skoro 40% zaposlenih između 42 do 57 godine iskazuje potrebu da imaju plaćeni odmor, kao i više slobodnih dana. U SAD više od 80% zaposlenih starijih od 42 godine traži da kompletnu zdravstvenu zaštitu pokrije poslodavac i to smatraju jednim od najvažnijih benefita.
- ▶ Takozvane „kulture beneficije“, a koje su neophodne za bolju komunikaciju i saradnju poslodavca i radnika sve se više izdvajaju.

Primjer benefit kompanije

- ▶ Brašno kralja Arthura je poznata roba u pekarskoj ponudi većine prodavnica. Ali kompanija King Arthur Flour Company se razlikuje od svojih glavnih konkurenata, i to ne samo zbog svojih pekarskih kvaliteta. King Arthur je 100% u vlasništvu njegovih zaposlenika, koji sudjeluju u dobiti i primaju 40 sati plaćenog volonterskog vremena svake godine.
- ▶ Kralj Artur sponzorira školske obrazovne programe i donira značajne iznose programima koji se bore protiv gladi. Koristi reciklirani papir i obnovljivu energiju i daje ostatke hrane lokalnim farmerima. King Arthur je primjer benefit kompanije, vrste kompanije koja društvene i ekološke vrijednosti postavlja na jednake temelje sa profitom.

-
- ▶ Pandemija COVID-19 uzrokovala je nagli skok u poslovanju tvrtke jer su novopečeni radnici širom zemlje koji su se vratili kući razvili hobije za koje prije nisu imali vremena kod kuće, poput pečenja hljeba. Povećanje kućnog pečenja također je bilo povezano sa zatvaranjem maloprodajnih pekara zbog pandemije, što je značilo da kupci tih pekara nisu mogli pristupiti svojim dobavljačima hljeba.
 - ▶ Za razliku od nestašica uzrokovanih gomilanjem zaliha uzrokovanih COVID-19 poput toaletnog papira i dezinficijensa za ruke ljudi su zapravo kupovali brašno, koristili ga i željeli kupiti više. Nestašice nisu bile posljedica nedostatka pšenice ili kapaciteta mljevenja već kapaciteta pakiranja za vreće brašna od 5 funti, kao odgovor na to tvrtka je razvila vreću od 3 funte.

Certifikacija

- ▶ Još je jedan način da postanete dobrotvorna kompanija i da pokažete da je posao fokusiran na ekološke i društvene ciljeve jeste da se prijavite za B-Corp certifikaciju preko neprofitne organizacije B Lab. Certifikacija je dostupna svim vrstama poslovanja, uključujući tradicionalne korporacije.
- ▶ Neka preduzeća, kao što su King Arthur Flour Company i Greyston Bakery, su organizovana kao dobrotvorne korporacije i takođe su B-korporacije sa sertifikatom B Lab. Certifikacija uključuje dovršavanje procjene kojom se procjenjuje ukupni uticaj kompanije na njene zainteresovane strane. Procjenu zatim pregledaju članovi osoblja B Lab-a, koji mogu zahtijevati prateću dokumentaciju.

Primjer širenja benefit kompanije

- ▶ Alter Eco France je specijalizovan za fer trgovinu i „odgovorne“ prehrambene proizvode. Organizacija je dio pokreta fer trgovine i nudi svoje proizvode u nekoliko francuskih veletrgovaca kao što su Monoprix, Cora, Match, Système U, E.Leclerc i Carrefour. Od 2007 g. na tržištu postoji više od 100 Alter Eco Fair Trade proizvoda nabavljenih iz 42 zadruga u 37 zemalja. Neki Alter Eco Fair Trade proizvodi uključuju kafu, čaj, pirinač, šećer, kvinoju, čokoladu, maslinovo ulje, sok i kuglice vate.
- ▶ 2006 g. Alter Eco France se obratio brazilskim trgovcima na malo da prodaju brazilske proizvode u zemlji pod uslovima fer trgovine, stvarajući prvi eksperiment pravedne trgovine jug-jug. U Evropi, svi Alter Eco proizvodi imaju FLO-CERT certifikat i nose oznaku International Fairtrade Certification Mark. 2005 g. Alter Eco se proširio na tržišta SAD i Kanade. Sa sjedištem u San Francisku i sa sjedištem u Melbourneu, Alter Eco Australia dio je veće američke kompanije Alter Eco.

Početne aktivnosti benefit kompanije usmjerene ka zadržavanju domaće radne snage

- ▶ Izdavanje radničkih dionica
- ▶ Korištenje prioriternih dioničkih prava
- ▶ Prihvatljiva radna sredina i okruženje
- ▶ Kraća radna sedmica i kraće radno vrijeme
- ▶ Otpremnine
- ▶ ESOP programi
- ▶ Prigodne nagrade
- ▶ Rad od kuće
- ▶ Benefiti vezani za članove porodice (stipendije, školovanje djece, odmarališta...)...